

ЗАТВЕРДЖУЮ

Голова Господарського суду
Миколаївської області

Наталія СЕМЕНЧУК

21 жовтня 2026 року

**Інструкція дій працівників
Господарського суду Миколаївської області у разі
загрози або виникнення надзвичайних ситуацій**

І. Загальні положення

1. Цю Інструкцію розроблено відповідно до вимог Кодексу цивільного захисту України, Правил пожежної безпеки в Україні, затверджених наказом Міністерства внутрішніх справ України від 30 грудня 2014 року № 1417, зареєстрованих у Міністерстві юстиції України 05 березня 2015 року за № 252/26697, Порядку здійснення навчання населення діям у надзвичайних ситуаціях, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 26 червня 2013 року № 444, Порядку затвердження програм навчання та інструктажів з питань пожежної безпеки, організації та контролю за їх виконанням, затвердженого наказом Міністерства внутрішніх справ України від 05 грудня 2019 року № 1021, зареєстрованого в Міністерстві юстиції України 03 лютого 2020 року за № 108/34391, порядків надання домедичної допомоги особам при невідкладних станах, затверджених наказом Міністерства охорони здоров'я України від 09 березня 2022 року № 441, зареєстрованих у Міністерстві юстиції України 28 березня 2022 року за № 356/37692.

2. Ця Інструкція є обов'язковою для виконання та поширюється на всіх працівників Господарського суду Миколаївської області (далі – Суд).

3. Ця Інструкція встановлює мінімальні вимоги щодо знань працівників Суду у сфері цивільного захисту та дій у надзвичайних ситуаціях.

4. Під час прийняття працівників Суду на роботу відповідальна особа, визначена наказом керівника апарату Суду, проводить вступний інструктаж із питань цивільного захисту та дій у надзвичайних ситуаціях.

5. Вступний Інструктаж з питань цивільного захисту та дій у надзвичайних ситуаціях спрямований на ознайомлення працівників Суду з:

– імовірними джерелами небезпеки;

- основами організації цивільного захисту;
- індивідуальними засобами захисту населення;
- організацією оповіщення про надзвичайні ситуації;
- сигналами і варіантами оповіщення населення в мирний та воєнний час;
- порядком дій працівників Суду в разі загрози чи виникнення надзвичайної ситуації;
- порядком дій працівників Суду при виникненні надзвичайних ситуацій техногенного, природного, воєнного, соціального характеру та інших подій;
- порядком дій працівників Суду під час надання домедичної допомоги потерпілим.

6. Інструктажі проводить відповідальна особа апарату Суду.

За призначенням та часом інструктажі поділяються на:

1) **вступний** — проводиться відповідальною особою апарату Суду, до основних завдань якої належить реалізація державної політики у сфері охорони праці, пожежної безпеки та цивільного захисту;

2) **первинний, повторний та позаплановий** — проводяться безпосереднім керівником на робочому місці до початку трудової діяльності працівника (або відповідальною особою апарату суду, до основних завдань якої належить реалізація державної політики у сфері охорони праці, пожежної безпеки та цивільного захисту).

7. Первинний інструктаж проходять: особи, прийняті на роботу; стажери; студенти під час проходження практики (навчання) тощо.

Повторний інструктаж проводиться з усіма працівниками Суду не рідше ніж один раз на рік.

Позаплановий інструктаж проводиться з працівниками Суду на робочому місці або в спеціально відведеному для цього приміщенні.

8. Інструктажі з питань цивільного захисту та дій у надзвичайних ситуаціях можуть проводитися разом з відповідними інструктажами з питань пожежної безпеки та охорони праці.

Результати проведення інструктажів зазначаються в журналі реєстрації інструктажів з питань цивільного захисту, пожежної безпеки та дій у надзвичайних ситуаціях, за встановленою формою.

II. Поняття та визначення у сфері цивільного захисту

1. **Цивільний захист** — це функція держави, спрямована на захист населення, територій, навколишнього природного середовища та майна від надзвичайних ситуацій шляхом запобігання таким ситуаціям, ліквідації їх наслідків і надання допомоги постраждалим у мирний час та в особливий період.

2. **Надзвичайна ситуація** — це обстановка на окремій території чи, суб'єкті господарювання або водному об'єкті, яка характеризується порушенням нормальних

умов життєдіяльності населення, спричинена катастрофою, аварією, пожежею, стихійним лихом, епідемією, епізоотією, епіфітотією, застосуванням засобів ураження або іншою небезпечною подією, що призвела (може призвести) до виникнення загрози життю чи здоров'ю населення, великої кількості загиблих і постраждалих, завдання значних матеріальних збитків, а також до неможливості проживання населення на такій території чи об'єкті, провадження на ній господарської діяльності.

3. **Аварія** – це небезпечна подія техногенного характеру, що спричинила ураження, травмування населення або створює на окремій території чи території закладу загрозу життю або здоров'ю населення та призводить до руйнування будівель, споруд, обладнання і транспортних засобів, порушення виробничого або транспортного процесу чи спричиняє наднормативні, аварійні викиди забруднюючих речовин та інший шкідливий вплив на навколишнє природне середовище.

4. **Евакуація** – це організоване виведення чи вивезення із зони надзвичайної ситуації або зони можливого ураження населення, якщо виникає загроза його життю або здоров'ю, а також матеріальних та інших цінностей, якщо виникає загроза їх пошкодження або знищення.

5. Джерела небезпеки:

- техногенного характеру: аварії на хімічно-, радіаційно-, вибухо- гідро- та пожежонебезпечних об'єктах;
- природного характеру: паводок, підтоплення, повінь, катастрофічне затоплення, снігова буря, ураган, смерч, землетрус, зсув ґрунту та інші стихійні лиха; епідемічні спалахи небезпечних інфекційних хвороб тощо;
- соціального характеру: терористичний акт, захоплення адміністративних будівель, літаків, транспортних засобів, перестрілка тощо;
- нерегламентовані режими роботи технологічного обладнання; транспортні засоби, обладнання;
- електромережі та електрифіковане устаткування;
- інженерні комунікації (мережі водо-, теплопостачання);
- роботи, що призводять до психофізіологічних перевантажень;
- токсичні речовини;
- механізми, обладнання, деталі та вироби, що рухаються.

6. Режим повсякденного функціонування встановлюється за умов нормальної виробничо-промислової, радіаційної, хімічної, сейсмічної, гідрогеологічної, гідрометеорологічної, техногенної та пожежної обстановки і за відсутності епідемій, епізоотій, епіфітотій.

7. Режим підвищеної готовності встановлюється в разі загрози виникнення надзвичайної ситуації за рішенням Кабінету Міністрів України на всій території або частково для окремих територій чи їх частин.

8. Режим надзвичайної ситуації тимчасово встановлюється в разі виникнення надзвичайної ситуації за рішенням Кабінету Міністрів України чи виконавчого органу Миколаївської міської ради, Миколаївської обласної державної адміністрації (або відповідної обласної військової адміністрації) на всій території або її частині.

9. Режим надзвичайного стану вводиться відповідно до Закону України «Про правовий режим надзвичайного стану».

У разі запровадження режиму надзвичайного стану керівництво Суду:

- інформує працівників Суду щодо обстановки та роботи в режимі надзвичайного стану, ставить завдання щодо виконання заходів;
- організовує забезпечення працівників Суду засобами індивідуального захисту;
- організовує заходи з евакуації (у разі необхідності);
- проводить інші заходи відповідно до вимог законодавства.

III. Організація оповіщення про надзвичайні ситуації

1. Інформація про надзвичайну ситуацію передається:

- каналами зв'язку;
- радіотрансляційними мережами;
- засобами телебачення.

2. Сигналами оповіщення інформують населення про порядок дій. Сигнали, подані вищим органом управління цивільного захисту мають дублюватися всіма підпорядкованими підсистемами.

3. В адміністративній будівлі Суду дублювання сигналів проводиться:

- а) у режимі надзвичайної ситуації (надзвичайного стану) – оперативно, через гучне голосове повідомлення;
- б) у режимі оголошеної підвищеної готовності інформація передається всіма можливими засобами зв'язку (внутрішньою електронною мережею, смс-повідомленнями тощо).

4. Сигналом попередження «УВАГА ВСІМ!» повідомляють населення про надзвичайну обстановку в мирний час і на випадок загрози нападу противника у воєнний час. Сигнал подають органи цивільного захисту за допомогою сирен і виробничих гудків.

Тривалі гудки означають попереджувальний сигнал. Почувши їх, необхідно увімкнути радіотрансляційну точку, телевізор тощо і прослухати повідомлення про дії населення. Після одержання інформації потрібно виконати всі вказівки відповідно до змісту інформації сигналу.

5. Сигнали і варіанти оповіщення населення в мирний час:

1) сигналом «УВАГА ВСІМ! Аварія на атомній електростанції» повідомляють про місце, час, масштаби аварії, радіаційну обстановку та дії населення;

2) сигналом «УВАГА ВСІМ! Аварія на хімічно небезпечному об'єкті» повідомляють про місце, час, масштаби аварії, можливе хімічне зараження території, напрямок і швидкість можливого руху зараженого повітря, райони, яким загрожує небезпека;

3) сигналом «УВАГА ВСІМ! Затоплення» повідомляють про район, у якому очікується затоплення внаслідок підняття рівня води в річці чи аварії на дамбі.

6. Сигнали оповіщення населення у воєнний час:

а) сигнал «УВАГА! Повітряна тривога!» подають місцеві засоби масової інформації для всього населення щодо попередження про небезпеку ураження противником певного району. Одночасно Сигнал дублюється сиренами, гудками підприємств і транспорту. Тривалість сигналу – 3-5 хв;

б) сигнал «УВАГА! Відбій повітряної тривоги!» подають органи цивільного захисту через радіотрансляційну мережу. За цим сигналом населення залишає захисні споруди;

в) сигнал «УВАГА! Радіаційна небезпека» подають у населених пунктах і районах, у напрямку яких рухається радіоактивна хмара. Почувши цей сигнал, необхідно надіти ватно-марлеву пов'язку (маску тощо), узяти документи, запас продуктів, медикаменти, предмети першої потреби та піти в укриття;

г) сигнал «УВАГА! Хімічна тривога» подають у разі загрози або безпосереднього виявлення хімічного чи бактеріологічного нападу (зараження).

Почувши цей сигнал, необхідно швидко надіти ватно-марлеву пов'язку (маску, хустку тощо) чи респіратор, протигаз (за наявності), засоби захисту шкіри та укритися в захисних спорудах.

7. В адміністративній будівлі Суду сигнал дублюють оголошенням через голосове повідомлення тощо.

IV. Захист населення від небезпечних факторів

1. Для укриття населення міста Миколаєва від надзвичайних ситуацій техногенного, природного та воєнного характеру створено фонд захисних споруд цивільного захисту, який охоплює:

- сховища цивільного захисту;
- споруди подвійного призначення;
- первинні (мобільні) укриття;
- найпростіші укриття (зокрема підвальні приміщення житлових будинків).

2. Місця розташування захисних споруд для населення в підземному просторі міста Миколаєва позначаються знаком «УКРИТТЯ».

3. До захисних споруд цивільного захисту належать:

Сховище – це герметична споруда, в якій створені умови для перебування людей та їх захисту протягом певного часу (не менше 48 годин) шляхом виключення або зменшення прогнозованого впливу небезпечних чинників, що можуть виникнути внаслідок надзвичайної ситуації, застосування зброї масового ураження та звичайних засобів ураження під час воєнних (бойових) дій та/або терористичних актів;

Протирадіаційне укриття – це негерметична споруда, зокрема побудована з модульних (блок-модульних) конструкцій, в якій створені умови для перебування людей та їх захисту протягом певного часу (не менше 48 годин) шляхом зменшення прогнозованого впливу небезпечних чинників, які можуть виникнути внаслідок надзвичайної ситуації, іонізуючого опромінення у разі радіаційної аварії чи радіоактивного забруднення місцевості або непрямої дії звичайних засобів ураження під час ведення воєнних (бойових) дій та/або вчинення терористичних актів.

Для укриття населення також використовуються **споруди подвійного призначення** – будівлі, споруди чи їх окремі частини, призначені для використання за основним функціональним призначенням з метою забезпечення суспільних або господарських потреб, а також мають відповідні захисні властивості та спроектовані, побудовані або пристосовані таким чином, щоб забезпечити умови для тимчасового перебування людей у разі виникнення небезпеки їх життю та здоров'ю під час надзвичайної ситуації, воєнних (бойових) дій та терористичних актів.

Первинне (мобільне) укриття – це технічний виріб, у тому числі блок-модульного типу, призначений для короткострокового (до 4 годин) захисту населення на місцевості шляхом зменшення непрямої дії звичайних засобів ураження під час воєнних (бойових) дій.

Найпростіше укриття – це цокольне або підвальне приміщення, інша споруда підземного простору, в якій створені умови для тимчасового перебування людей (не менше 48 годин) у разі виникнення небезпеки їх життю та здоров'ю з метою зменшення непрямої дії звичайних засобів ураження під час воєнних (бойових) дій та/або терористичних актів.

V. Індивідуальні засоби захисту населення

1. Засоби індивідуального захисту органів дихання поділяються на фільтруючі та ізолюючі.

2. До фільтруючих засобів захисту належать протигази, респіратори та протицилові тканинні маски (ватно-марлеві пов'язки).

Фільтруючі протигази (зокрема ГП-5, ГП-7) призначені для захисту органів дихання, обличчя та очей від отруйних і радіоактивних речовин, а також бактеріальних чинників.

Респіратори та протигази (фільтруючі напівмаски) використовують залежно від їх призначення: протипилові — для захисту органів дихання від радіоактивного пилу та аерозолів (наприклад, Р-2), а протигазові (або пилогазозахисні) — від парів і газів небезпечних хімічних речовин (наприклад, РПГ-67, РУ-60, РУ-60МУ).

VI. Надзвичайні ситуації техногенного характеру

1. **Техногенна надзвичайна ситуація** – це порушення нормальних умов життя та діяльності людей на окремій території чи об'єкті, на ній або на водному об'єкті внаслідок транспортної аварії (катастрофи), пожежі, вибуху, аварії з викиданням (загрозою викидання) небезпечних хімічних, радіоактивних і біологічно небезпечних речовин, раптового руйнування споруд; аварії в електроенергетичних системах, системах життєзабезпечення, системах телекомунікації, на очисних спорудах, у системах нафтогазового промислового комплексу, гідродинамічних аварій тощо.

2. **Аварія (катастрофа)** на хімічно небезпечних об'єктах може супроводжуватися викидом (вилівом) небезпечних хімічних речовин в атмосферу й на поверхню ґрунту.

Вдихання зараженого повітря може призвести до ураження органів дихання, очей, шкірних покривів та інших органів. Найбільшу небезпеку становлять аварії на хімічно небезпечних об'єктах, які виробляють, використовують, зберігають і транспортують аміак, азотну, сірчану кислоту, сірчаний ангідрид, хлор та інші хімічні сполуки.

Хлор – газ зеленувато-жовтого кольору з різким задушливим запахом, важчий за повітря.

Ознаки отруєння хлором: різкий біль у грудях, сухий кашель, блювання, порушення координації руху, задуха, різь в очах, слюзотеча.

Аміак – безбарвний газ із різким задушливим запахом, легший за повітря.

Ознаки отруєння аміаком: прискорене серцебиття, порушення частоти пульсу, нежить, кашель, різь в очах, слюзотеча, важке дихання.

3. **Дії в разі оповіщення про хімічне зараження:**

а) отримавши інформацію про небезпеку хімічного зараження, необхідно надіти засоби індивідуального захисту органів дихання, скористатися наявними засобами захисту шкіри (плащами, накидками тощо) та організовано залишити район аварії;

б) виходити із зони хімічного зараження слід у бік, перпендикулярний до напрямку вітру; при цьому необхідно обходити яри, низини та заглиблення рельєфу, де концентрація небезпечних хімічних речовин може перевищувати гранично допустимі норми;

в) почувши розпорядження органів управління цивільного захисту про евакуацію, потрібно уважно прослухати передану інформацію та чітко виконувати всі подальші вказівки.

VII. Дії працівників Суду, працівників Служби судової охорони у разі сигналу оповіщення «Повітряна тривога» та «Відбій повітряної тривоги»

1. Якщо працівники Суду почули сигнал «Повітряна тривога», перебуваючи на робочому місці, вони повинні:

- зберігати спокій;
- припинити прийом та обслуговування відвідувачів;
- за можливості (без ризику для життя та здоров'я) відключити комп'ютерне обладнання, оргтехніку та інші електроприлади;
- взяти особисті речі (документи, гроші, мобільні телефони, ліки тощо);
- залишити приміщення Суду та прямувати до визначеного укриття.

Працівники, які на момент оголошення тривоги перебувають у дорозі на роботу (до початку робочого часу) або знаходяться поза територією Суду повинні самостійно пройти до найближчого укриття та в будь-який доступний спосіб повідомити керівництво Суду або свого безпосереднього керівника про поточне місцеперебування.

2. Працівники Служби судової охорони під час сигналу повітряної тривоги повинні:

- здійснити оповіщення працівників та відвідувачів Суду про сигнал повітряної тривоги шляхом голосового повідомлення за допомогою гучномовця;
- забезпечити вихід відвідувачів Суду за межі території Суду під час оголошення сигналу «Повітряна тривога»;
- обмежити допуск на територію Суду відвідувачів до оголошення сигналу «Відбій повітряної тривоги».

Інформацію про найближче до Суду укриття розміщено при вході до будівлі Суду.

3. Судді після оголошення сигналу «Повітряна тривога» не розпочинають призначені судові засідання, а розпочаті судові засідання переривають та/або переносять на інший зручний час.

4. Після оголошення сигналу «Відбій повітряної тривоги» питання щодо продовження, відновлення або перенесення судового засідання вирішується відповідно до процесуального законодавства головуючим суддею у справі.

5. Особа, відповідальна за організацію проведення відеоконференцзв'язку у справах, які розглядаються іншими судами, має надсилати в суди, з якими заплановано зв'язок повідомлення про оголошення сигналу повітряної тривоги та неможливість організації зв'язку до її закінчення.

6. Розміщення захисних споруд цивільного захисту для укриття населення міста Миколаїв визначено Миколаївською міською радою. Інтерактивну карту щодо розміщення захисних споруд цивільного захисту можна переглянути на офіційному сайті Миколаївської міської ради.

7. Суд не несе відповідальності за технічний стан захисних споруд цивільного захисту та доступ до них.

Після отримання офіційного сигналу «Відбій повітряної тривоги» працівники Суду залишають укриття та протягом 30 хвилин повертаються до будівлі Суду.

VIII. Дії працівників Суду в разі виникнення надзвичайної ситуації

1. Працівники Суду у разі виникнення надзвичайної ситуації повинні:

- зупинити розгляд справ, засідання чи роботу з документами;
- відключати комп'ютерне обладнання оргтехніку та інші електроприлади;
- помістити гербову печатку, інші печатки та штампи Суду в металеві сейфи;
- закрити вікна та кватирки (за можливості);
- без паніки вийти з будівлі та прямувати до захисної споруди (укриття), використовуючи визначені шляхи евакуації.

2. У разі виникнення загрози життю або здоров'ю працівників Суду пріоритетною цінністю визнається людина, її життя і здоров'я, честь і гідність, недоторканність і безпека.

3. Працівники Суду, у разі евакуації з приміщення Суду котра передбачає тривалий період, при можливості, повинні:

- відключити приміщення Суду від електромережі та теплопостачання;
- відключити сервер від мережевого обладнання;
- вилучити жорсткі диски серверного обладнання, на яких зберігаються відповідні ресурси;
- евакуювати серверне та комп'ютерне обладнання (жорсткі диски тощо);
- евакуювати гербову печатку, інші печатки та штампи суду;
- евакуювати мантії та нагрудні знаки суддів;
- евакуювати особові справи працівників Суду;
- евакуювати технічну документацію на будівлю Суду;
- евакуювати організаційно-розпорядчу документацію Суду;
- евакуювати судові справи, які перебувають в провадженні суддів;
- евакуювати судові справи, які знаходяться в канцелярії Суду;
- евакуювати номенклатурні справи поточного діловодства, які потрібні для повсякденної роботи у місці евакуації;
- евакуювати судові та номенклатурні справи, які знаходяться в архіві Суду;
- евакуювати речові докази, які зберігаються в Суді;
- евакуювати державні символи України;
- зачинити внутрішні та зовнішні двері приміщення Суду.

IX. Надзвичайні ситуації природною характеру

1. Стихійне лихо – це природне явище, що діє з великою руйнівною силою, заподіює значну шкоду території, на якій відбувається, порушує нормальну життєдіяльність населення, завдає матеріальних збитків.

2. Дії в разі загрози виникнення паводка, повені, катастрофічного (раптового) затоплення:

- уважно слухати інформацію органів цивільного захисту про надзвичайну ситуацію та порядок дій;
- зберігати спокій, попередити про небезпеку інших, надати необхідну допомогу особам які її потребують зокрема інвалідам, дітям і людям літнього віку;
- підготувати документи, одяг, найнеобхідніші речі, запас продуктів харчування і медикаментів на декілька днів; скласти все це до валізи та зберігати у водонепроникному пакеті;
- від'єднати всі електричні прилади від електромережі;
- перекласти найбільш цінні речі, документи на верхні полиці або перенести на верхні поверхи.

Якщо будинок або споруда потрапляє в зону можливого підтоплення, рекомендується вжити запобіжних заходів:

- створити ущільнення в притворах дверей і вікнах підвальних, цокольних і перших поверхів;
- очистити від сміття водоскидні канами в районі будинку або споруди;
- закрити вентиляційні отвори в підвальних приміщеннях з метою запобігання проникненню зовнішніх поверхневих вод;
- звільнити підвали від майна.

3. Дії під час урагану, бурі, смерчу:

1) якщо ураган (буря, смерч) застали вас у приміщенні, необхідно відключити електроенергію, відійти від вікон і зайняти безпечне місце біля стін внутрішніх приміщень (у коридорі тощо);

2) якщо ураган (буря, смерч) застали вас на вулиці, необхідно триматися якнайдалі від легких будівель, будинків, мостів, естакад, ліній електропередачі, дерев, річок, озер і промислових об'єктів; намагатися швидше сховатися в підвалі чи іншому укритті; не заходити в пошкоджені будівлі.

4. В результаті сильних снігопадів та заметілі утворюються снігові заметілі, які можуть зупинити рух транспорту, це приводить до різкого порушення режиму роботи промислових підприємств, може спричинити порив проводів ЛЕП, та викликати:

- а) пожежі, вибухи на промислових підприємствах та загибель людей;
- б) частково порушити систему управління та зв'язку;
- в) припинення подачі питної води.

4.1. Дії під час снігопадів та заметілі:

- обмежити пересування, особливо на власному транспорті;
- підготувати запас продуктів харчування;
- якщо негода застала вас перед виходом на роботу – залишайтеся вдома та в будь-який доступний спосіб повідомити керівництво Суду або свого безпосереднього керівника про поточне місцеперебування.

5. Дії під час ожеледиці:

- не перебігати проїжджу частину дороги. В ожеледицю значно збільшується гальмівний шлях автомобілів, і падіння перед автомобілем, що рухається, може призвести до нещасного випадку;
- пересуваючись у період танення льоду, бути особливо уважним, проходячи повз споруди чи біля високих дерев, спершу впевнитись у відсутності загрози падіння льодових наростів.
- по можливості триматись на безпечній відстані від будинків та інших споруд, вибираючи найбільш безпечний маршрут руху. Ні в якому разі не заходити за спеціальні огорожі поблизу будинків чи дерев.
- організувати розчищення та/або посипання пішохідної і проїжджої частини території Суду протиожеледними матеріалами (пісок, протиожеледна суміш та інше).

6. Землетруси – грізне стихійне лихо природного характеру. Підземні поштовхи у земній корі чи верхній частині мантиї, що викликають коливання земної поверхні, спричиняють деформацію земної кори та деформування чи руйнування інженерних споруд, будівельних конструкцій будинків, руйнування на потенційно-небезпечних об'єктах, порушення системи управління та зв'язку, пошкодження опор та ліній електромереж.

а. Дії під час землетрусу:

- уважно слухати інформацію органів цивільного захисту про надзвичайну ситуацію та порядок дій;
- зберігайте спокій та попередьте про небезпеку інших;
- дійте негайно, щойно відчуєте коливання ґрунту або будівлі (пам'ятайте, що головна небезпека — це предмети та уламки, що падають);
- негайно залиште приміщення суду та відійдіть на безпечну відкриту відстань;
- якщо ви залишилися в приміщенні, негайно перейдіть у безпечніше місце: станьте в отворі внутрішніх дверей несучої стіни або в кутку приміщення, подалі від вікон і важких предметів;
- оберігайтеся уламків, обірваних електричних дротів та інших джерел небезпеки;
- тримайтеся подалі від ліній електропередач;
- перевірте, чи немає поблизу постраждалих, сповістіть про них рятувальників та за можливості надайте першу допомогу.

6.2. Дії після землетрусу:

- оцініть ситуацію;
- допоможіть постраждалим за можливості та викличте медичну допомогу тим, хто її потребує;
- переконайтеся, чи не зазнала будівля суду пошкоджень. Будьте надзвичайно обережні: можливі раптові обвалення, а також небезпека через витік газу, обірвані лінії електромереж та розбите скло;
- не користуйтеся відкритим вогнем, електроосвітленням чи нагрівальними приладами, доки не впевнитесь у відсутності витоку газу;
- будьте готові до повторних поштовхів (афтершків).

Х. Надзвичайні ситуації соціального характеру

1. Основні заходи щодо запобігання можливого терористичного акту:

- не торкатися в під'їзді або на вулиці нічийних пакетів, сумок тощо, не підпускати до них інших; повідомити про знахідку за телефоном 102 або 112;
- у присутності терористів не виказувати свого невдоволення, утримуватись від різких рухів;
- у разі погрози застосування зброї потрібно лягти на живіт, захищаючи голову руками, подалі від вікон, зашкленних дверей, проходів, сходів;
- використовувати будь-яку можливість для порятунку;
- якщо стався вибух, вживати заходів щодо недопущення пожежі та паніки, надати домедичну допомогу постраждалим (за можливості);
- намагатися запам'ятати прикмети підозрілих осіб і повідомити ці прикмети співробітникам спецслужб.

2. В умовах надзвичайної ситуації військового характеру необхідно:

- зберігати спокій, не реагувати на провокації;
- не сповіщати про свої майбутні дії (плани) малознайомих людей, а також знайомих із ненадійною репутацією;
- завжди мати при собі документ, що засвідчує особу (паспорт), відомості про групу крові тощо;
- знати місце розташування захисних споруд цивільної оборони поблизу місця проживання, роботи тощо;
- виходячи з приміщень, переміщаючись сходами в будівлях, потрібно дотримуватися правила правої руки (як під час руху автомобільного транспорту) з метою уникнення тисняви;
- уникати місць скупчення людей;
- уникати суперечок з незнайомими людьми, можливих провокацій;
- у разі отримання будь-якої інформації від органів державної влади про можливу небезпеку або заходи щодо підвищення безпеки передати її іншим людям (за місцем проживання, роботи тощо);
- у разі появи озброєних людей, військової техніки, заворушень негайно залишити відповідний район;
- залишити відповідний район у разі появи засобів масової інформації сторони-агресора;

- у разі появи людей, які розмовляють з акцентом, мають нехарактерну зовнішність, здійснюють протиправні і провокативні дії тощо, негайно поінформувати органи правопорядку, військових;

- у разі потрапляння в район обстрілу необхідно сховатися в найближчу захисну споруду, сховище (укриття) або канаву, окоп, заглиблення. У разі раптового обстрілу потрібно лягти на землю головою в сторону, протилежну вибухам, прикриваючи голову руками або іншими речами;

- надати першу допомогу іншим людям у разі їх поранення; викликати швидку допомогу, представників Державної служби України з питань надзвичайних ситуацій (далі ДСНС України), органів правопорядку, за необхідності - військових;

- якщо ви стали свідком поранення або смерті людей, протиправних до них дій, намагатися зберегти якнайбільше інформації про обставини події для надання допомоги в пошуку та встановленні причетних осіб тощо;

- у разі виявлення вибухонебезпечних предметів вжити заходів з огороження та охорони; негайно повідомити про це територіальні органи ДСНС України та Міністерства внутрішніх справ України за телефонами 101 і 102 або 112.

3. Характерні ознаки вибухових пристроїв:

- наявність звуків, що лунають від предмета (цокання годинника, сигнали через певний проміжок часу), миготіння індикаторної лампочки;

- наявність джерел живлення на механізмі або поряд з ним (батарейки, акумулятори тощо);

- наявність розтяжки дротів або наявність дротів, що тягнуться від механізму на велику відстань;

- предмет може бути підвішений на дереві або залишений на лавці.

4. Категорично забороняється:

- торкатися предмета і пересувати його;

- користуватися засобами радіозв'язку, мобільними телефонами (це може спровокувати вибух);

- заливати предмет рідиною, засипати ґрунтом або чимось накривати.

XI. Дії в разі виникнення інших надзвичайних ситуацій (подій)

1. Забруднення ртуттю.

Ртуть – це метал сріблясто-білого кольору, у звичайних умовах легко рухома рідина, що при ударі, поділяється на дрібні кульки. Викликає гостре отруєння, яке проявляється через 8-24 години, та хронічне – під час тривалого вдихання малих концентрацій парів ртуті.

Концентрація парів ртуті в повітрі понад 0,2 мг/м викликає гостре отруєння організму людини, наслідком якого є загальна слабкість, зниження працездатності, швидка стомлюваність, послаблення пам'яті, головний біль, підвищена температура, а згодом спричиняє біль у животі, розлад шлунка, хворобу ясен.

Якщо розлито велику кількість ртуті, проводиться демеркуризація приміщення.

Використовувати ртутні термометри в приміщеннях суду заборонено. У разі

виявлення працівником суду кульок ртуті необхідно негайно поінформувати безпосереднього керівника і відповідальних осіб апарату Суду, до основних завдань яких віднесено здійснення реалізації державної політики у сфері охорони праці, пожежної безпеки та цивільного захисту.

2. Порядок дій у випадку, коли в приміщенні розбито ртутний термометр:

- негайно викликати фахівців комунальної аварійно-рятувальної служби для проведення замірів концентрації парів ртуті в повітрі та виконання робіт з демеркуризації приміщення;
- вивести з приміщення всіх людей;
- відчинити настіж вікна;
- максимально ізолювати від людей забруднене приміщення, щільно зачинити двері;
- захистити органи дихання вологою тканиною;
- негайно почати збирати ртуть, використовуючи липку стрічку (скотч); зібрану ртуть скласти у скляну банку і щільно закрити кришкою;
- вимити забруднені місця мильно-содовим розчином (400 г мила і 500 г кальцинованої соди на 10 л води) або розчином перманганату калію (20 г на 10 л води) за наявності;
- зачинити приміщення після обробки так, щоб не було сполучення з іншими приміщеннями, і провітрювати протягом трьох діб.

Використовувати пилосос для збирання ртуті забороняється.

3. Дії під час аварії на мережах газозабезпечення.

У разі виявлення запаху газу необхідно:

- повідомити аварійну службу газу за телефоном 104, 101 або 112;
- організувати провітрювання приміщень шляхом відчинення вікон і дверей;
- до приїзду бригади аварійної газової служби організувати чергування біля входів у приміщення з метою обмеження доступу людей.

Категорично забороняється:

- вмикати і вимикати електричні прилади;
- користуватися, електродзвоником;
- телефонувати.

4. Порядок дій в умовах надзвичайної ситуації епідемічного характеру.

У разі виникнення й поширення групових та масових інфекційних захворювань необхідно:

- забезпечити виконання заходів та рекомендацій органів охорони здоров'я з профілактики інфекційних захворювань;
- посилити контроль за дотриманням гігієни та протиепідемічного режиму;
- у разі захворювання працівників суду негайно ізолювати їх та забезпечити організацію проведення обстеження підрозділами охорони здоров'я;
- забезпечити захист питної води від зараження;
- організувати лабораторну перевірку питної води та продуктів харчування;

- щоденно дезінфікувати службові, побутові та інші приміщення.

4. Правила безпечної поведінки під час грози:

- перебуваючи в приміщенні, потрібно зачинити вікна й двері з метою уникнення протягу, триматися подалі від електроприладів, антен (вони притягують розряд і кульову блискавку);
- перебуваючи, надворі, не можна бігти, а також ховатися під поодинокими високими деревами, потрібно уникати металевих парканів, стін, біля яких ростуть дерева;
- якщо ви перебуваєте в автомобілі, то небезпека вам не загрожує, але потрібно зняти з нього металеві антени;
- не можна користуватися мобільним телефоном.

5. Порядок дій у разі виникнення пожежі (задимлення) в приміщенні Суду:

- увімкнути сповіщувач про пожежу - оголошення евакуації; сповістити голосом про термінову евакуацію та вказати місце осередку пожежі (задимлення);
- сповістити пожежну охорону за телефоном 101 або 112;
- поінформувати працівників Територіального управління Служби судової охорони в Миколаївській області;
- відчинити евакуаційні виходи з будівлі Суду (двері настіж);
- спрямувати працівників Суду, учасників судового процесу та відвідувачів Суду до найближчих евакуаційних виходів;
- терміново поінформувати працівника підрозділу ДСНС України про людей, які, ймовірно, не встигли вийти з будівлі Суду й можуть перебувати в задимленому середовищі;
- за необхідності – надати потерпілим першу медичну та долікарську допомогу.

XII. Порядок дій під час надання домедичної допомоги

1. Якщо відповідна подія сталася на території суду, потрібно розпочати надання домедичної допомоги до прибуття медичних працівників (згідно з протоколом у разі проходження спеціального навчання та наявності посвідчення), одночасно доручивши комусь із присутніх працівників суду (конкретній особі):

- викликати бригаду екстреної медичної допомоги за телефоном 103 або 112, поінформувавши про причини події, рантве погіршення самопочуття, втрату свідомості тощо;
- поінформувати безпосереднього керівника.

2. Послідовність надання домедичної допомоги:

- а) перед наданням допомоги слід переконатися у відсутності небезпеки;
- б) визначити наявність свідомості, для чого обережно потрясти постраждалого за плече та голосно звернутися до нього, наприклад: «З вами все гаразд? Як ви почуваетесь?»;

в) якщо постраждалий реагує, потрібно:

- залишити його в попередньому положенні в разі, якщо постраждалому нічого не загрожує;
- з'ясувати характер події, що сталася;
- викликати бригаду екстреної (швидкої) медичної допомоги;
- повідомити диспетчеру екстреної медичної допомоги інформацію про постраждалого відповідно до запитань диспетчера та виконати вказівки останнього;
- забезпечити нагляд за постраждалим до приїзду бригади екстреної (швидкої) медичної допомоги;

г) якщо постраждалий не реагує, потрібно:

- звернутися за допомогою до осіб, які поряд;
 - визначити, чи є дихання, за допомогою прийому «чути, бачити, відчувати».
- Наявність дихання визначати протягом 10 с. Якщо виникли сумніви щодо того, чи є дихання, вважати, що дихання немає;

д) якщо постраждалий дихає, але перебуває без свідомості, потрібно:

- викликати бригаду екстреної (швидкої) медичної допомоги;
- забезпечити нагляд за постраждалим до приїзду бригади екстреної (швидкої) медичної допомоги;
- діяти відповідно до протоколу, якщо ви пройшли спеціальне навчання та маєте відповідне посвідчення.

Допомога, яку надає не медичний працівник, здійснюється лише до прибуття бригади екстреної (швидкої) медичної допомоги.

Інструкцію розробив:

Керівник апарату суду Віталій Рємєз